Ulkoministeriö
AI FI 52/2026
28.8.2026

Amnesty International Suomen osasto
Hietaniemenkatu 7 A
00100 Helsinki
P: 09 8562 0600
E: amnesty@amnesty.fi
W: amnesty.fi

Lausunto: Tasavallan presidentin asetus Suomen ulkomaanedustustojen sijaintipaikoista ja konsulipalveluiden järjestämisestä ulkoasiainhallinnossa annetun tasavallan presidentin asetuksen muuttamisesta

Amnesty International on maailman suurin ihmisoikeusjärjestö, jonka toiminta perustuu yksittäisten ihmisten tuelle. Tukijoita on 10 miljoonaa, 150 maassa eri puolilla maailmaa. Amnesty on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Amnesty työskentelee kansainvälisesti ja Suomessa laaja-alaisesti ihmisoikeuksien edistämiseksi.

Amnesty International Suomen osasto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asiassa ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Perustelumuistiossa esitetään Suomen Islamabadin, Kabulin ja Yangonin suurlähetystöjen sulkemista sekä uusien konsulaattien ja toimipaikkojen perustamista muutamaan uuteen kaupunkiin Saksassa, Kanadassa, Vietnamissa, Turkissa, Yhdysvalloissa Australiassa ja Taiwanissa, minkä lisäksi Kazakstanin pääkaupungin nimen päivittämistä Astanaksi.

Islamabadin suurlähetystön sulkemista Pakistanissa perustellaan muistiossa säästösyillä. Kabulin suurlähetystön sulkemista Afganistanissa perustellaan toiminnallisilla syillä, koska turvallisuustilanteen heikennyttyä Taliban-hallinnon valtaan noustua suurlähettiläs on toiminut Helsingistä käsin.

Islamabadin osalta muistiossa todetaan, että kiireellisiä konsulipalveluita voi saada toisen EU-jäsenvaltion edustustosta Islamabadissa, kun Suomen edustusto suljetaan. ”Muiden kuin kiireellisten palvelujen osalta konsulipalvelunsaajan tulee kääntyä Suomen Dohan suurlähetystön puoleen. [Kuitenkin muistion mukaan] Pakistanin kansalaisten asiointi Dohan suurlähetystössä on tällä hetkellä haastavaa (johtuen Qatarin Pakistanin kansalaisiin [kohdistamista] maahantulorajoituksista).” Muistiossa ei kuitenkaan mainita, miten kyseistä ongelmaa lähdetään ratkaisemaan.

Kabulin osalta muistiossa sanotaan, että suurlähetystön oleskelulupapalveluiden antaminen on siirretty Suomen New Delhin suurlähetystöön tai vaihtoehtoisesti Suomen Teheranin suurlähetystöön. ”Näissä edustustoissa asiointi on haastavaa ja ulkoministeriö selvittää parhaillaan eri vaihtoehtoja nykyistä sujuvamman asioinnin mahdollistamiseksi. Euroopan unioni on perustanut yhteisen siviiliedustuston Kabuliin, jonka tarkoituksena on tukea humanitaarista apua ja muuta toimintaa turvallisuustilanteen salliessa.” Muistiossa ei tässäkään kohdassa mainita, miten tämä ongelma oleskelulupapalveluihin pääsyssä aiotaan ratkaista.

Amnesty toteaa, että sekä Islamabadin että Kabulin suurlähetystöjen lakkauttaminen vaikuttaa merkittävästi ihmisoikeuksien toteutumiseen, kuten perhe-elämän suojaan ja lapsen oikeuksiin, mutta myös esimerkiksi ihmisoikeuspuolustajien ja ihmisoikeusloukkausten vaarassa olevien ihmisten tukemiseen ja auttamiseen sekä yleisesti ihmisoikeustilanteen tarkkailemiseen.

Kyse on maista, joissa ihmisoikeusoikeustilanne on heikolla tasolla. Etenkin Afganistanin tilanne on todella vaikea ja naisiin ja tyttöihin kohdistuu suoraan sukupuoleen perustuvaa sortoa (katso esimerkiksi Amnestyn vuosiraportti Afganistanista: Human rights in Afghanistan Amnesty International).

Afganistanin naiset ja tytöt ovatkin saaneet Suomessa pakolaisaseman kansainvälistä suojelua hakiessaan ja miehet ja pojat myös yleisesti kansainvälistä suojelua tai muun oleskeluluvan. Olisi tärkeää kyetä turvaamaan myös heidän perheenjäseniään, jotka ovat vielä Afganistanissa tai jotka ovat matkustaneet Pakistaniin. Suomen tuleekin helpottaa näiden perheenjäsenten mahdollisuuksia saada oleskeluluvat Suomeen, eikä vaikeuttaa tätä.

Muistion mukaan oleskelulupapalveluiden parissa asiointi Teheranissa ja New Delhissä on haastavaa ja myös esimerkiksi Dohan suurlähetystöön pääsy on haastavaa. Afganistanilaisten - etenkin afganistanilaisten naisten - matkustaminen on erittäin vaikeaa, joten lähetystöjen lakkauttaminen heidän lähiympäristöstään vaikeuttaa heidän mahdollisuuksiaan oleskelulupahakemuksen jättämiseen huomattavasti. Lähetystöjen saavutettavuusongelmista ja tiukoista käytännöistä johtuvat afganistanilaisten perheenyhdistämisten tosiasialliset esteet

(kuten viisumi- ja passivaatimukset sekä henkilökohtaiset tunnistamiskäynnit) ovat olleet jo pitkään ministeriön tiedossa. Nyt näyttää siltä, että näitä haasteita ei edes yritetä ratkaista, vaan niitä lisätään entisestään.

Ulkoministeriön arvolause ”Työskentelemme Suomen ja paremman maailman puolesta” sisältää oikeudenmukaisen ja kestävän maailman rakentamisen (Katso: Ulkoasiainhallinnon arvot, toimintatavat ja henkilöstöstrategia - Ulkoministeriö). Vaarassa olevien ihmisten tilanteen vaikeuttaminen sen helpottamisen sijaan ei rakenna oikeudenmukaista ja kestävää maailmaa.

Amnesty katsookin ensisijaisesti, että kyseisiä suurlähetystöjä ei tule lakkauttaa. Mikäli lähetystöt lakkautetaan, ministeriön tulee viipymättä löytää toimivat ratkaisut afganistanilaisten perheenyhdistämisten helpottamiseen ja alueella vaarassa olevien ihmisten auttamiseen.

Kunnioittavasti

Niina Laajapuro
ihmisoikeustyön johtaja
niina.laajapuro@amnesty.fi

Lisätietoja antaa Kaisa Korhonen, oikeudellinen asiantuntija, kaisa.korhonen@amnesty.fi